

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4.50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Cazuri grăitoare.

Insufletirea cu care a intimpinat opinia publică ungurească înființarea episcopiei de Hajdudorogh, bucuria exagerată a presei romano-catolice maghiare și a celei jidovești și francmasonice, a trebuit să stârnească în noi adânci nedumeriri și cu privire la viitor. Din comunicatele foilor, din stăruințele deocamdată sporadice ale unor oficiali „gr. cat. maghiari”, de a înființa parohii de aceste în Cluj, Arad și în alte centre și orașe puternice, ne-am putut convinge, că ce uriașă primăjdie ne bate la ușă, și cât suntem acum de lăsați pradă năvălirilor din afară.

În unul din nr-ii trecuți am demascat apoi și dragostea frățească, ce ne-o păstrează iubiiții noștri coreligionari romano-catolici, când am fixat sinceritatea fără voie a organului oficial al preoțimei lor „Egyházi Közlöny”, care constată, că înființarea episcopiei gr. cat. de Hajdudorogh e reclamată de interese naționale ungurești, și atacarea aceasta este în definitiv o cauză a maghiarismului.

E natural, că pe urma acestor comentarii susținute, nu numai de presa jidovească, dar provocate de foile catolice, să-și clădească închipiri de aur opinia publică ungurească.

În Brașov „gr. cat. maghiari” îndemnați de presa locală și romano-catolici, au cutezat a se organiza, ba au vrut chiar să se constituie în parohie. Au ținut la 28 Aprilie o liturghie în biserica romano-catolică de acolo, despre care corespondentul nostru ne scrisese între altele următoarele:

„Noi cari cunoaștem starea faptică, am fost surprinși de te-

meritatea celor câțiva ruteni pri-pășiți în Brașov și de nerușinarea cu care au putut scrie, că numărul gr.-cat. maghiari s'ar urca la suma de 1000 suflete, pe cât timp, noi bine știm, că nu sunt nici 20.

Domnii aceștia și-au permis obrăznicia să circule o listă de conscriere, cu care au colindat și pe la mai mulți români gr.-cat., ca să-i însemne sub pretext că conscrierea ar fi impusă dela cutare ministru, firește, fără de rezultat.

Ei au putut să se vadă câți sunt. Au fost 13 — zi treisprezece persoane, restul până la numărul total de 24 câți am fost cu totul azi în biserică, au fost rom. cat. curioși, cari s'au depărtat în decursul slujbei, — prezenți la liturghia ținută exclusiv în limba maghiară de un preot, care a făcut din ambele rituri latin și gręc o adevărată caricatură.

Servițiul s'a început cu anevoie, preotul însuși genându-se de puținătatea celor adunați. În tot decursul servițiului schimonosit, dela care a lipsit apostolul, irmoasele paștilor, cuvintele prefacerii, iar evangelia a fost schimbată cu cea din ziua primă de Paști, a cântat un cântăreț acompaniat de organe, melodii din ritul latin, dar ungurește.

Terminată slujba preotul s'a restras în sacristie și nici predică, nici tatăl nostru nu a ținut să zică. Rutenașii prezenți s'au cam șters apoi pe la casele lor, cu impresia omului blamat...”

Acum s'a ivit un caz și mai elocvent, care ne arată cu câtă îndârjire se lucră la desființarea bisericii noastre. Din comuna Sântpaul (Kerelő-szentpál) din comitatul Târnavei mici ne vine o minunată știre. Comuna are 984 locuitori, dintre

cari 185 sunt Români gr.-cat. cari biserica n'au, iar serviciul divin și-l îndeplinesc în casă închiriată dela un proprietar de pământ din localitate. Subt impresia Hajdudorogului, proprietariul acesta a pierdut echilibrul înțelegerii situații, și-a socotit de binevenit timpul, ca să cucurească pe cei câțiva români pe seama episcopiei ungurești. Le-a interzis așadar folosința localului pe mai departe, dacă nu se vor declara că vreau să treacă la Hajdudorog și să părăsească arhidieceza Blajului, de care se țin. Preotul și oamenii au protestat împotriva acestei încercări, aducând cazul la cunoștința superiorității și hotărând clădirea unei biserici proprii. Apoi au renunțat la casa închiriată a dlui proprietar. Sunt aceste cazuri destul de grăitoare, cari arată munca aceea întărită, distructivă, ce s'a pornit deocamdată sporadic împotriva bisericii noastre. În fața acestora nu ne rămâne altceva, decât să denunțăm toate aceste manopere, și să întrebăm cu a cui permisiune s'a ținut liturghia maghiară în biserica romano-catolică parohială din Brașov? Ce măsuri s'au luat ca din acest prilej să se observe întru toate dispozițiile de opreliște date de sfântul Scaun în chestia limbii liturgice ungurești? Cine a fost preotul liturghisitor, și de unde a avut încuviințarea, ca să servească liturghia în limba maghiară?

În cauza credincioșilor noștri din Sântpaul cerem o minuțioasă cercetare. Ca să se convingă Sf. Scaun, că revizuirea bulei Christifideles, intenționată azi de toți factorii competenți, este o necesitate reclamată de interese superioare bisericești, și e o chestie de existență pentru biserica noastră!

Noul guvern al contelui Tisza se va prezenta, azi, Joi în cameră. Partidele opoziționiste maghiare au hotărât de asemenea să ia parte la ședință, și probabil au fixat cadrele programului de acțiune. Tisza a declarat, că vine cu intențiile cele mai pacifice, și că intenția lui este de a restabili activitatea pașnică a parlamentului. Proiecte noi nu vor fi prezentate camerei decât numai după vacanță, rămânând ca în ședințele, ce vor mai avea loc să se rezolve numai proiectele rămase nerezolvite încă de la guvernul Lukács. La toamnă vor veni la dezbateri între altele proiectul referitor la arondarea inscripțiilor electorale, un alt proiect va lua măsurile pentru intrarea în vigoare a noii legi electorale, apoi un altul privitor la statificarea administrației. Tisza prevede revizuirea legii de presă, și rezolvirea problemei de naționalități. În sesiunea actuală se va dezbate așadar și proiectul despre cvincvenalele preoților în felul cum a fost acceptat de guvernul lui Lukács.

Corespondințe.

Adunarea generală a Reuniunii inv. gr.-cat. din ținutul Hațegului la Romos.

Reuniunea învățătorilor români gr.-cat. din ținutul Hațegului și-a ținut adunarea sa generală ordinară la 11 Mai n. a. c. în biserică și școala gr. cat. din Romos (lângă Orăștie), fiind de față președintele de onoare Dr. Iacob Radu, acum vicar general epp. canonic în Lugoj, protopopii I. Stupinean și I. Petean, sub inspectorul reg. de școli Poppov Péter din Deva, mai mulți preoți gr.-cat. și gr.-or

notarul com. C. Grădină, contabilul G. Todică și I. Ienea învățător în Lugoj, aproape toți învățătorii afară de 7, cari în parte s'au acuzat absența.

Adunarea a avut loc după serviciul divin, fiind deschisă de Revds. Dn. Dr. I. Radu, iar vicepreședintele, învățătorul S. Șerban, a salutată adunarea și preoștii prin un frumos discurs despre „școala prezentului și a viitorului“.

Din raportul comitetului reiese, că Reuniunea are avere de 3051 cor. 36 f. în bani, o bibliotecă de 528 volume și 495 fascicule; iar membri onorari 14, fondatori 56, ordinari 66.

Domnului inv. S. Șerban i-s'a dat premiul de 20 cor. în aur pentru lucrarea sa: „Limba maghiară în școlile populare nemaghiare“, iar D-șoarei inv-re Roza Lupan premiul de 10 cor. pentru lucrul de mână.

Au preles: Dl. I. Drăgan, conversație în limba maghiară cu elevii cl. V și VI din Istorie și Geografie, Dl. A. Olărescu sunetul „r“ după metoda fononimic, iar Dl. S. Șerban și-a citit operatul premiat.

La critica prelegerilor și la discuția asupra temei: „Cum să se propună limba maghiară în școlile nedespărțite“ au luat parte Dnii: I. Drăgan, I. Fleșeriu, A. Grecu, I. Ciora, I. Ienea și S. Șerban.

Rapoartele comisiunilor exmise au fost luate la cunoștință (aprobate) și s'a votat bugetul pe 1914.

Dl. S. Șerban raportează în chestia orfelinatului învățătorilor gr.-cat. și îndeamnă învățătorimea a lucra cu zel pentru augmentarea fondului.

S'a decis înființarea: „Muzeelor școlare nedespărțite“. S'a discutat chestia congresului învățătoresc alegând pe Dl. S. Șerban de delegat, iar Asociațiunea Tran-

silvană pentru literatura română și cultura poporului român“ — a fost declarată membru onorar al Reuniunii.

Proștima adunare generală va fi în Pui — 6 Mai n. 1914. — S'au înscris noi membri fondatori: P. O. D. T. Crișan vicar for. în Hațeg.

Fiind programul exhaustiv pre deplin vicepreședintele mulțamește oaspeților și membrilor, îi îndeamnă să aibă la inimă prosperarea Reuniunii și a școlii române, și declară adunarea generală de închisă.

La excursiunea de studiu din 12 Mai a. c. au participat abia patru membri, cari au vizitat școala economică din Geoagiul de jos; parcul, muzeul acelei școli, școala de pomi, economia vitelor, grădina de model, etc. dându-li-se cu plăcere explicațiile de lipsă timp de 4 ore. Au regretat, că n'au putut vizita și sanatorul, scările și terasa Dlui Todică cu aparatele de astronomie.

Coresp.

Cvinqvenalele preoților.

Sinoade protopopești extraordinare. — Legea în cameră și în casa magnaților. — Sinod arhidiecezan. —

(Continuare și fine).

Intrebarea e înse, ce avem să facem acum în grabă? Asta pentru-că nu putem ști: nu cumva până cam ne socotim noi să se voteze noua lege a „ridicării competențelor preoțești prin cvinqvenale!“ Răspunsul numai unul poate fi: să se țină în fiecare district sinoade protopopești extraordinare. Aceste să se ocupe cu noua lege de cvinqvenale și să aducă în grabă la cunoștința celor mai mari dorințele preoțimii. Pentru-că toată nădejdea noastră este în cei mai mari, cari, desigur vor pune în curent pe guver-

FOIȚA.

Marele peregrinaj la Sfânta Mănăstire din Prislop.

— Insemnări cu creionul... —
— Icoane și amintiri. —

(Continuare și fine).

N'am să uit nici odată clipita înduioșătoare, când marele nostru peregrinaj ajunsese în preajma Mănăstirii.

Era pe la ceasurile 3 d. p. Se înșininașă de a binele. Pădurea, ce începea să încunjure Mănăstirea, strălucea în podoaba ei de un verde proaspăt. Mirosul aromitor de salcâm umplea aerul. Ieșind din Silvaș veniam oboșiți prin vale. În fața noastră un colnic verde. Il suim în tăcere. De undeva, se auzia un sunet de clopot, ce ne umplea sufletul de nădejdi. Iată-ne pe colnic. Albul învâlișului de tinichea al bisericii străluce în bătaia razelor de soare. Pe o cărâruie, precedați de prapori și crengi de verdeață, o mică procesiune vine întru înțimpinarea noastră. Toți privim cu interes și ochii tuturor se umplu de lacrimi: sunt cei doi frați laici ai Mănăstirii, urmați de pâr. egumen *Leo Man*, apoi pâr. *Aurel C. Domșa* dela Blaj și can. *Dr. Octavian Domide* dela Gherla, îmbrăcați în odăjdii sfinte,

la urmă bunul *Episcop Vasile* în rasă. Ei veniau liniștiți cântând cântarea de biruință: Hristos a înviat!... Da, va învia Hristos în inimile tuturor credincioșilor din aceste văi, căci Sfânta sa Maică, locaș statornic își va face în această vale încântătoare, unde liniștea stăpânește toate și unde sufletul cu atâta ușurință se poate înălța pe aripile rugăciunii la scaunul Celui Atotputernic!

Mica procesiune sosește și ea pe colnic. Pâr. Man mulțamește Episcopului Valeriu pentru greaua sarcină, ce și-a luat, de a readuce sfânta icoană la vechiu-i lăcaș; — iar Prea Sfinția Sa roagă pe Episc. Vasile să primească, ca sub a Lui conducere, ca sub a Aceluia, care are cel mai mare merit în restaurarea acestui sfânt locaș, Maica Domnului să fie așezată în sfântul Altar. Cu voce trâmurătoare de sfântă emoție, Episcopul cu inima de aur, preamărește pe sfânta Fecioară și înșiră marile nădejdi, pe cari El le leagă de revenirea Ei în mijlocul nostru. Apoi în melodia unui „Cuvine-se cu adevărat“, cântat de toți, convoiul înmulțit foarte mult de credincioșii din Sălaj și din satele vecine, se îndreaptă spre ținta sa. Sfânta icoană e purtată de cei trei frați.

* * *

Să mai descriu sfânta Mănăstire din romanticul Prislop, cu toate farmecile și acea liniște bisericască ce domnește în jur — e de prisos, căci au cred, să fie mai ales preot, care să nu o fi văzut...

Ce vreau să mai amintesc, e marea înșămnătate, de care să va bucura și mai mult de azi încolo, sfânta Mănăstire din Prislop. Prin activitatea și prin marele zel al Ilustrității Sale actualul episcop al Gherlei, sfânta Mănăstire se află restaurată, înfrumusețată cu toate podoabele, pe care trebuie să le aibă un sfânt lăcaș, care de azi încolo va fi un loc sfânt și alinător pentru atâți îndurerăți peregrini. Căci în fine vom avea și noi un românesc lăcaș — unde nu vom putea fi turburați de graiuri și sentimente străine... Vom fi la noi acasă, putând să ne rugăm așa, cum vor izbucni din piepturile noastre, umilele rugăciuni către Făcătoarea de minuni, pentru năcazurile bisericii și neamului nostru...

Ne vom putea ruga acolo așa, cum ne-a învățat Dumnezeu și neamul nostru să ne rugăm. Și cine nu să va ruga așa, va fi străin de Dumnezeu care ne-a dat dulcea cunună a vieții în viața aceasta și în lumea cealaltă — și va fi străin și fiu nerecunoșcător acela, care nu se va ruga așa, cum îl imploară acel țaran umil dela țară, care în sudoarea feței sale brăzdată de semnele atâtor ani și clipe de sbucium, ne agonisește pâinea de toate zilele...

Ne vom ruga așa, în totdeauna — și în toate vremurile...

* * *

E Duminecă dimineața. Din toate părțile sosesc cete de peregrini numeroși. Tot

nanții fericitei noastre patrii cu marea nedreptate ce se face preoțimii noastre...

Legea va trece bine înțeles prin cameră și casa magnaților. Nici nu cutezăm a ne îndoi că deputații noștri naționaliști vor purta o luptă adevărată contra acestei legi, vor arăta guvernului că trăim în era când toate confesiunile se consideră de egale — și prin urmare, legile aduse direct contra unei confesiuni, fie chiar și la umbra „echității” sunt o sfidare sfruntată a principiului egalității confesiunilor. — Aceasta sunt în drept să o pretindă preoții noștri și dela acei deputați de alte partide, cari au să-și mulțamească mandatul lor atitudinii active sau pasive a alegătorilor români — adică dela aproape toți deputații aleși în cercuri cu minoritate românească. — Știm apoi, că în casa magnaților avem sprijinitori puternici: pe ilustrii noștri arhierii. Bărbăteasca luptă ce ei o vor purta pentru sfânta noastră cauză, poate va face pe „bunii” noștri guvernanți să revină la sentimente mai bune față de noi, sau cel puțin, vor demonstra înaintea lumii întregi marea nedreptate ce se face preoțimii românești și astfel vor pregăti terenul pentru învingerea în viitor a dreptei noastre cauze!

S'a ținut estimp un sinod protopopesesc care a o adus hotărâre de mare importanță, și peste care s'a trecut prea ușor la ordinea zilei: e sinodul protopopesesc al districtului Cluj, care a decis să roage pe I. P. S. nostru mitropolit să convoace sinodul arhidiecezan. Dacă de sinod arhidiecezan ar fi mare lipsă: îl reclamă noua lege a salarelor învățătorescilor, îl reclamă legea cea nouă de salarizare a preoțimii, care reclamă iarăși necesitatea revizuirii statutelor fondului preoților deficienți, îl reclamă necesitatea luării

măsurilor de lipsă contra lățirea sectei baptiștilor și alte multe multe trebuințe ale bisericii noastre. Sinodul arhidiecezan, care eventual va fi convocat în cursul acestui an, va fi desigur, ca și cel din 1909, de importanță istorică. Pentru-că și acest sinod va fi chemat, ca și cel din 1909, să pună baze noi existenței bisericii noastre gr.-catolice române.

— s. p. —

Din Torontal.

— Zidire de biserică. —

În cadrul unor festivități înălțătoare de inimă s'a săvârșit în 3 Iunie n. actul solemn împreună cu punerea pietrii fundamentale la noua edificândă biserică gr. cat. din Igris tractul protopopesesc al Torontalului.

S'a pus temelia unei cetăți de apărare și conservare a credinței noastre în aceste părți, unde biserică unită, în mersul dezvoltării sale, are să lupte cu multe neajunsuri. Pentru aceasta de câte ori obținem vre-un rezultat pe terenul dezvoltării vieții noastre religioase inima ne saltă de bucuria ce o deșteaptă în noi speranța într'un viitor mai sănin.

Stăpâniți de aceasta speranță am grăbit la chemarea igrișenilor, în ziua de 3 Iunie, la sărbătoarea sf. împărați Constantin și Elena, ca să participăm la actul solemn al așezării pietrii fundamentale la noua lor biserică.

Ceremonialul împreună cu acest act solemn l'a îndeplinit M. O. D. protopop tractual Gheorghiu Muntean cu asistenta preoților din dieceza de Oradea mare M. O. D. protopop Gheorghiu Mașor din Șeitini, a On. Arcadie Crâșnic din Nădlac și a preoților Victor Deciu din Cenadul-mare și Alexandru Sigartău din loc. Cantorii au fost

învățătorii Romul Lutai din Cenadul mare și Ioan Pop din Nădlac.

Pornind, în procesiune frumoasă, dela vechea capelă între sunete de clopote și buibuituri de treascuri am ajuns la locul de edificare, unde s'a făcut sfințirea apei, după carea M. O. D. protopop tractual a rostit o predică potrivită și instructivă despre biserică și scopul ei, mulțumind la sfârșit tuturor aceluia, cari cu sprijinul lor au ajutat ridicarea acestui sfânt lăcaș.

În deosebi s'a dat expresiune sentimentelor de recunoștință față de Il. Sa fostul episcop al acestei dieceze, al cărui merit e că acest sfânt lăcaș după mulți ani de așteptare, s'a putut ridica.

După predica dlui protopop s'a citit documentul ce s'a pus în temelie, s'a binecuvântat și așezat piatra fundamentală, s'a sărutat crucea și s'a stropit cu apă sfințită întreg poporul adunat în număr mare. În cântări dăvoase dând laudă și mulțumită lui Dumnezeu, s'a sfârșit și partea ultimă a acestei ceremonii înălțătoare de inimă.

Suntem obișnuiți, că la astfel de ocaziuni sub impresia momentului toate să le privim prin prizma optimismului, deși chiar la astfel de ocaziuni multe simptome dure-roase ale vieții poporului român din aceste părți iesă la iveală.

Indiferentismul religios, manifestat prin lipsa simțului de jertfă față de biserică, îndrăzneala de a pretinde, ca toate să le primească de-a gata, și pe lângă aceasta năravul de a face gălceavă și a pune piedeci mersului bun a lucrurilor, apoi sfătoșenia, fala și iubirea de paradă sunt însușirile, cari în mare parte îi caracterizează pe românii noștri în aceste părți. Și oare toate acestea pentru aceea să fie, pentru-că „tăt Bănatu-i fruncea?” — Vide —

locul din jurul Mănăstirii e plin. O varietate nespasă de chipuri și costume. Sosiții sunt din părțile cele mai extreme, dela Caransebeș și Blaj (6 dame au venit cu peregrinajul pe jos dela Hațeg), de prin Bănat și Lupeni de pe Jiu. Se începe sf. Liturgie. Celebrează amândoi Arhierii. Episcopul Valeriu împărtășește poporului marea bucurie ce simte, de a fi putut readuce aci icoana Maicei D-lui. Amintește ostenelele puse de Marii săi înaintași, în special de Episc. Vasile, pentru restaurarea deplină a acestui loc de pace și liniște, așa că azi poate că ajutorul lui Dumnezeu să sfințească biserică deplin reparată și așa de frumos împodobită, — poruncește să se citească zapisul, ce se va așeza în sf. Altar: e un model de stil arhaic. Și apoi în vreme ce Episcopul Valeriu consacră biserică și tunde întru lector pe clericii săi din Seminarul din Blaj, cari au venit cu El până aci, Episcopul Vasile face sf. slujbă pe terasa înaltă a Mănăstirii. Vorbește vestitul orator bisericesc can. Domide; glasul lui străbate până departe, pătrunde în inimi, sguđuie sufletele și aduce lacrimi în ochi. Zăgrăvește în vii coleri datorințele ce avem către sf. Fecioară această Mamă a tuturor, și termină, îndemnând poporul imens, ce-l asculta cu evlavie: să țină la legea, la limba sa, la neamul său și la datinile sale cele bune, nepărăsându-și portul său, care e o bogăție neajunsă de artă și frumusețe.

Am observat în acelea mari zile de sărbătoare peste 60 preoți veniți din mari depărtări între cari însemnăm pe canonicii Dr. Oct. Domide, dela Gherla, Dr. Iacob Radu, Lugos, — dela Blaj pe A. C. Domșa, Dr. Victor Macaveiu, Dr. Al. Nicolescu, apoi o multime din dieceza de Lugos, vecini cu Mănăstirea, inteligenți din Deva: adv. Hossu F. din Hațeg adv. Dr. Bontescu, Dr. Hică, E. Socaciu și mulți alții pe cari nu-i mai amintim. — La celea trei sfinte liturghii ce s'au celebrat, s'au cuminecat cu trupul și sângele Mântuitorului Hristos câteva mii de oameni.

Iar după amiaza, când soarele văzând atâtea momente înălțătoare apunea încet-încet pe după culmea pădurilor din jur — poporul renăscut și reedificat sufleteste, în pălcuri dese și liniștite, rânduri-rânduri, se îndepărta spre vetrele lui, unde cei infirmi și mizeri, cari nu au putut lua parte, îi așteptau să le spună, toate câte au văzut la sfânta Mănăstire din Prislop...

O, drag popor! veniți câți de mulți și cât de des la acest izvor de mare mântuire, căci afară de Tine Doamnă, altă mângălere noi pe pământ nu aflăm. — Drag popor veniți, căci aici veți afla mântuire și scăpare!

Un gest întru adevăr de bun Păstor a făcut episcopul Valeriu, când pe tiberii clericilor ai diecezei Lugoșului, i-a ridicat la treapta sfântă a lectoratului*). O așa măn-

*) Valeriu Bora, Vasile Ghițu, Ioan Pop, Nicolae Stoica, Iuliu Covrig, Virgil Muntean, Ghiță Văgălău, Aurel Marila.

găere și bucurie mare, nu cred, ca noi tinerii leviți să fi simțit vre-odată — mai ales după un drum atât de greu — și când de ridicarea noastră să leagă marea amintire a ducerii sfintei icoane la locul ei de pe vremuri — și consacrarea sfintei Mănăstiri dela Prislop, spre care de azi încolo vor fi ațintite privirile și sufletele atâtor buni credincioși... O clipă și-o fericire cum rar o să mai avem în viața noastră...

Credința și bunătatea Voastră, e mare și tare în noi, viitoarea Voastră, preoțime, care, ca mâne, vom fi chemați să depunem și noi cu dragoste munca și jertfa noastră pentru ridicarea bisericii — și pentru mântuirea neamului, care de mult așteaptă o dreaptă sărbătoare!

Ne vom aduce aminte cu drag, în totdeauna, când Preasfinția Voastră, va-ți rugat cu glas tremurător și cald, Celui de sus, ca să ne sfințească...

* * *

Acestea sunt în câteva trăsături de condeiu, unele momente cari s'au petrecut la marele peregrinaj spre sfânta Mănăstire din Prislop. Momente, pentru cine vrea să înțeleagă, de-o netăgăduită valoare, cari ne vor aduce aminte în totdeauna, că mare i dragostea și munca și jertfa arhierilor noștri, cari au avut în vedere numai binele și progresul bisericii și poporului nostru. Momente, cari va trebui să le săpăm fiecare

Insoțirea economică „Isvor” în Șomfalău.

O chestie de cea mai mare actualitate, care a preocupat în ultimul timp ziaristica română, și în jurul căreia s'au scris atâtea îndrumări binevoitoare, e fără îndoială chestia însoțirilor sătești. Se poate că criza întreprinderii a fost cauza de scrisul ziarelor nu a avut echoul dorit și așteptat de cei dornici de înaintare. Și dacă totuși vedem aici-aceia intrupându-se ideia marelui mecenat al neamului românesc, numai bucura ne putem.

În ziua de 1 Iunie a. c. s'a pus baza la o atare însoțire în comuna Șomfalău. Terenul a fost pregătit de bunăvreme din partea activului frate local Nicolae Platon, care cu un zăl vrednic de laudă, să ocupă cu toate chestiile, cari ținesc la înaintarea poporului. Ideia însoțirilor pre care a propagat-o cu multă însuflețire în prelegerile ținute în acest despărțământ, a realizat-o în comuna s'a Șomfalău.

În ziua numită, la dorința poporului, s'a prezentat directorul despărțământului Domnul Dr. Romul Boila și conferențiarul cooperativ al asociațiunii Domnul Gheorghe Stoica. După o vorbire a emisului comitetului central al asociațiunii, în care a arătat folosul și principiile însoțirilor, s'a purces la subscrierea cuotelor de câte 20 coroane 2 cor. taxa de membru, din care sumă o mare parte a fost deja încasată. S'au scris 50 cuote. S'au citit statutele pentru înființarea de bănci populare și s'a constituit direcțiunea și comitetul de supraveghere în frunte cu preoții locali Nicolae Platon și Vasile Dăbău.

Formalitățile legale, semnarea autorizată a firmelor le va îndeplini gratis activul director al acestui despărțământ Domnul Dr. Romul Boila, pentru care bunăvoință aduc și pe aceasta cale mulțumitele cele mai călduroase.

Doresc din inimă, ca acest început atât de bun, care are în vedere și ușorarea poporului s'âl vedem încolțind în toate comunele de pe Târnava și în alte părți locuite de români.

Toate apele mari să pornesc din un izvor mic. Sperăm că și aceasta însoțire numită „Isvor” fiind condusă cu chibzuință, ferindu-se de întreprinderi prea riscate, va

pe altarul sufletului nostru — și a căror glas de chemare spre învingeri și biruință, va trebui să-l urmăm în calea noastră cu dragoste și jertfă, căci numai așa vom putea să ne mântuim și biserica și neamul! Dacă le vom avea pe acestea, a noastră e cinstea, a noastră e mântuirea — spre care alergăm de atâtea veacuri; — dar se pare, că nu cu toții pe aceleași dreptei căi...

Le vom face? Am câștigat eterna cunună a mântuirii și în lumea aceasta — care ne va pomeni cu drag, și în lumea cealaltă, unde ne vom feriți în o întregă eternitate!...

Așa să ne ajute Dumnezeu eternei dreptăți, Dumnezeuul nostru!...

Val.

atrage în scurtă vreme întreg poporul fără deosebire de confesiune. la sânul său, căci la constituire au arătat o rară bunăînțelegere.

Și aceasta o sperăm cu atât mai vărtos, căci însoțirea pre lângă ajutorarea membrilor, conform statutelor, are de scop ajutorarea școlii și a bisericilor locale.

„Un frate”.

Concert și teatru în Racova.

În 18 Maiu a. c. o petrecere frumoasă românească au aranjat tinerii din Racova, în scopul renovării sf. Biserici. Racova este o comună curat românească cu vreo 600 suflete, situată la picioarele codrului sătmărean în partea spre meazăzi apus. Are o situație frumoasă și romantică. Hotarul comunei dinspre meazănoapte-răsărit și meazăzi este încunjurat de pădurile frumoase, — cari formează proprietatea bogăților conți de Károlyi, — iar spre apus cu un promontoriu de vii. Locuitorii mai înainte cu vreo 20—38 de ani aveau o stare materială bună, azi în urma pustirii de filoxeri a viilor, mult au sărăcit și s'au îndatorat. Încep însă cu încetul a se reculege frumusețea. Dovadă, că viile și le-au reconstruit, hotarul în toamna anului 1912 și l'au comasat, și văzând cu ochii să ridică atât materialmente, cât mai vărtos în celea morali și culturale, de doi ani încoace, decând în fruntea comunei stă zelosul și bravul preot M. O. D. Iuliu Tătar, care în deplină armonie cu harnicul învățător Augustin Micle, conduce cu mult zel pe credincioșii Răcoveni. Acești pioneri ai culturii noastre naționale au îndemnat pe bravul popor credincios din Racova să-și mântuiască școala, — aceasta cetățuia a culturii noastre naționale, — edificând o școală pompoasă, restaurând deodată chiar din fundament și casa parohială, ce ia costat peste 15 mii de cor. carea sumă întregă s'a adunat din repartițiune de pe popor. Și ca lucrul început să fie deplin desăvârșit, iată că poporul ascultând întru toate de conducătorii săi firești, de bunul lor părinte sufletesc și de harnicul lor învățător, încep așa aduna bani pentru restaurarea Casei lui Dumnezeu, a sf. Biserici.

În scopul unui fond bisericesc, preotul Iuliu Tătar, cu concursul învățătorului și a curatorilor Sas și Grosos au făcut cu tineretul comunei un cor bine instruit și cu acest cor în ziua însemnată de 18 Maiu au aranjat o serată teatrală foarte bine succesă. După ce corul a cântat mai multe doine populare după program, a urmat pieza teatrală „Ruga dela Chisiteu” de I. Vulcan. În carea pieză cei 14 feciori și 6 fete cari au jucat îmbrăcați toți în costume frumoase naționale, — procurate anume pentru aceea serată dela Orăștie, — cu mare ambițiune să întreceau unii pe alții. Cu deosebire au fost buni în rolurile sale: Dșoara Cornelia Groza, reprezentând pe Paraschiva fca lui Ursuț; Teodor Dragoș în rolul lui Ursuț; I. Micle, ca feciorul Trăila; V. Micle și P. Goresi, dar și ceilalți actori au fost la culmea chemării lor: anume T. Szabó, M. Pop, G. Szilágyi, I. Mezei, I. Pop, I. Borta, V. Lazar, Z. Grosos, G. Clapa, dș. C. Groza, T. Grosos, A. Dragoș, T. Mezei, G. Mátyok și I. Micle, unul ca altul a jucat bine spre mulțamirea tuturor celor de față.

La sfârșitul piezii a cântat iarăși corul mai multe doine cu un accent ardelenesc, învățate din gura preotului, carele e teolog dela Blaj. În fine, în aplauzele tuturor celor prezenți au apărut 13 feciori și au jucat cu multă căldură jocul vechiu românesc „Călușșerul” nostru național spre marea plăcere a publicului numărös.

Au participat mult și ales public, prezenți au fost aproape toți preoții tractuali, în frunte cu zelosul și de toți iubitul protopop. S. I. Selăgian, din Medișa. Di prot. S. I. Selăgian, la sfârșitul jocului, rădicându-se apreciază în frumoase cuvinte harnicia poporului din Racova, că așa frumos edificiu școlar și parohial s'a rădicat, îndeamnă poporul credincios, ca și de aci înainte să fie tot cu aceiași ascultare și supunere față de conducătorii sei, cari fac mari sforțări pentru sănarea multelor lipsuri culturale neglijate în trecut lor, iar pe tineret îl îndeamnă, ca de aci înainte doinele și jocurile învățate dela conducătorii lor să-le practiceze și nu celea străine de portul și de sufletul nostru. Astfel s'a terminat concertul și teatrul predat prim'a oră în comuna Racova. Deee bunul Dumnezeu că astfel de petreceri cât mai des să se întâmple atât în Racova, cât și în celea-lalte comune românești dela poalele Codrului Sătmărean. A urmat apoi veselie până în zori zilei următoare. Cu această ocaziune s'a realizat și un venit frumos de peste 200 coroane.

— l. a. —

Reviste.

Războiul bulgaro-sârbo-grec

pare de-acum inevitabil. Au avut loc ciocniri violente, pe urma cărora au rămas mulți morți și răniți. S'au luat și o mulțime de prizonieri. Grecii și Sârbii au încercat să amâne semnarea tratatului de pace. Cum însă conferența din Londra și-a pierdut răbdarea, delegații au fost siliți să iscălească condițiile păcii, dar în aceeaș vreme, cei de acasă îngrămădeau tot mai multe trupe la frontieră, pentru războiul, ce trebuia să erumpă.

Sârbia și Grecia sunt hotărâte să anexeze numai decât teritorul cucerit în Macedonia, pentru cazul că Bulgaria va refuza revisuirea tratatului de alianță.

Ministrul Rusiei la Sofia ar fi declarat: „Pace și alianță între statele balcanice nu poate exista, decât dacă unul din statele balcanice ar avea supremația asupra celorlalte, și această supremație o poate căpăta Bulgaria, numai în urma unui războiu cu aliații ei de ieri, din care ar ieși învingătoare”.

Grecii și Sârbii au căzut de acord asupra planului de acțiune.

Bulgaria a cerut Turciei sprijinul sau neutralitate pentru caz

de războiu, dar Poarta e în tratative cu România pentru o acțiune comună, în cazul unui eventual războiu între aliați.

România nu se va putea retrage de astădată. Bulgaria e așa de sigură de reușită, mai ales față de Greci, încât devini o adevărată primejdie pentru România, căreia îi datorează de altcum independența.

D. I. Brătianu a predat regelui Carol memoradul partidului liberal, în care se spune, că în cazul unui războiu sârbo-bulgar, România să *dee negreșit sprijin Serbiei*, deoarece nu se poate suferi în tăcere o mărire teritorială atât de înșămnată a Bulgariei. Ziarul „Petersburger Zeitung“ conchide, că războiul balcanic e inevitabil între aliați și că atitudinea României va fi în acest caz de o importanță extremă. Soartea războiului atârnă dela alianța cu România. Nu crede înse că actualul guvern român se va amesteca, deoarece a păstrat o atitudine așa de neutrală în tot decursul războiului dintre aliații balcani și Turcia.

Ministrului de război i-sa votat un credit de 15 milioane lei, din cari 7 milioane se vor întrebuița pentru marină, iar restul pentru armata teritorială.

Diverse.

Din arhidieceasă. Ioan Simu, paroh în Arieș a fost numit paroh în Sebeșul săsesc și protopop al districtului Sebeșului. Liviu Dumitrean adm. par. în Cricău a fost numit paroh în Sântimbru districtul Alba-Iuliei.

Întâlnirea prințului moștenitor cu împăratul Germaniei va avea loc la vară, după cum se știe din Viena. Nu se știe dacă prințul Ferdinand va lua parte la jubileul reginei Germaniei, dar întâlnirea va avea loc cu toată siguranța.

Rezultatul examenului de maturitate dela gimnaziul din Blaj. În 11 Iunie la orele 10 a. m. s'a publicat examenul de maturitate la gimnaziul din Blaj; care se poate zice multumitor. La examen s'au anunțat 74 elevi, dintre cari 7 au căzut dintr'un studiu la examenul de clasă, iar unul nu s'a prezentat. Astfel la esamenul scripturistic au fost admiși 66, dintre cari 3 n'au corespuns și au fost respinși, iar 63 admiși la verbal. Examenul oral s'a început la 2 Maiu și a durat până la 11. A fost prezidat de dl Szentimrei István, directorul de stat din Sibiu, și comisar ministerial, Comisar consistorial a fost Rdissimul Domn Iosif Hossu, canonic metropolitan. Din 62 câți s'au prezentat la examenul oral, au trecut 49, iar 13 au fost relegați la examenul repetitor din câte un studiu, peste trei luni. *Au trecut examenul cu eminență:* 12 și anume: Vichente Ardelean, Inocențiu Băbuț,

Vasile Bărluț, Radu Fodor, Zeno Miculescu, Dumitru Neda, Augustin Popa, Nicolae Popa, Gavrilă Precup, Laurian Puia, Romul Stefu și Flavin Sterca Șuluț. *Cu bine:* Iuliu Anghel, Gavrilă Filimon, George Șerban și Teodor Șarmășan. *Maturi:* Octaviu Aldea, Savu Avram, Benjamin Bersan, Valer Bilț, Paul și Petru Boilă, Victor Cernea, Victor Ceapă, Alexa Colcer, George Forna, Mărian Hăca, Ioan Ilieș, Victor Ionaș, Mihail Macavei, Stefan Manciuș, Ioan Mateiu, Aurel Moldovan, Emil Moldovan, Pavel Moldovan, Ludovic Muntean, Ilie Neamțu, Ilariu Nemeș, Abel Oprișca, Gavrilă Pop, Victor Popa, Alexandru Popa, Victor Pop David, Gavrilă Puchiu, George Șomlea, Vasile Tătar, Dumitru Tocean, Alexandru Topan și Simion Turcu.

Revizuirea bulei Christifideles. „Bud. Hirł.“ reproducând știrea adusă de noi, că Roma e aplicată a revizui bula Christifideles în favorul românilor, declară, că guvernul nu are încă cunoștință de aceasta hotărâre a Sfântului Scaun. „Față de cele comunicate de Unirea, zice semioficiosul guvernamental, cu greu va lua Sf. Scaun astfel de dispoziție înainte de ce episcopul denumit și-a ocupat scaunul și nu și-a făcut propozițiile în privința aceasta.“ Cei ce au cetit comunicatul nostru despre declarațiile în privința aceasta ale episcopului Miklóssy și cele spuse acum de Bud. Hirł. ușor va afla nexul cauzal dintre aceste două.

Promoție. Dl Victor Pop absolvent de teologie și actuar arhidiecezan, fiul protopopului nostru din Sângeorgiul de Meș, trecând riguroasele la facultatea iuridică din Pesta cu deplin succes, va fi promovat Sâmbătă în 14 l. c. doctor în științele iuridice. Felicitările noastre!

Concert. „Reuniunea gr.-cat. de cântări din Gherla“, invită la Concertul ce îl va aranja Joi în 19 Iunie 1913 în salele hotelului „Corona“.

Convocator. Subscrisul, singurul care petrec în Blaj dintre conșcolarii mei, cari am terminat și am depuș maturitatea la gimnaziul arhiepiscopesc român gr.-cat. din Blaj, cu finea anului școlar 1887/1888, convoc prin aceasta pe foștii mei colegi la o convenire aici în Blaj, după despărțire de 25 ani. — Ziua am statorit'o pe Joi în 26 Iunie st. n. 1913. Doresc să ne vedem cât mai mulți! Ioniu Brut Micu, directorul cancelariei mitropolitane.

Dl Barbu Stefanescu-Delavrancea și-a ținut la academia română, discursul de recepție, vorbind pespre Ioan, *cavaler de Pușcariu*, în locul căruia a fost ales. Apoi trece la estetica poeziei populare arătând nenumăratele învățăminte, ce se pot scoate din această comoară veșnic nesăcată. „Știința nu are patrie — zice un academician — globul pământesc e întreg domeniul ei de dezvoltare. *Arta* însă, arta adevărată e țărnută de granițele etnice ale unui popor și e singura garanță sufletească a lui.“ Apoi: „Cât a folosit literaturii noastre poezia populară, putem vedea la Văcărești, Alexandri, Eminescu, Coșbuc, Goga. Ea ne va apăra astăzi de boala decadentismului apusean.

Cu aeroplanul dela Paris la Varșovia. Pilotul Francez Brindejone a sburat dela Paris la Varșovia, oprindu-se numai odată în Berlin. Drumul de peste 1400 kilometri l'a parcurs în interval de 16 ore. A atins recordul celerității de 200 km. pe oră.

Pelerinaj la Nicula. Pe ziua a 2-a de SS. Rusaii, ce vin, adecă pe ziua de Luni, ce va fi în 16 Innie st. n. este proiectat un pelerinaj al inteligenții mirene la Sanctuarul Maicei Domnului dela Nicula, ce se află în apropierea Gherlei.

Pentru orientare însemn, că plecarea din Gherla va fi Luni dimineața la 8 ore, adecă după sosirea trenului dela Bistriță, de înaintea Seminarului teologic. Calea o vom parcurge pedestri în orduri regulate, din Gherla până la S. Sanctuar. De puțină proviziune se va face îngrijire. Întoarcerea va avea loc după Vecernie.

Iar, ca și aici să fim orientați, te rog să-mi comunici, barăm până în Sâmbăta Rusaliilor, prețuita participare a Dtale și a altora.

Dorind să ne întâlnim cât mai mulți la picioarele tronului Celeia ce este, după Dumnezeu, singura noastră nădejde și bucuria tuturor, semnez cu toată dragostea

Gherla, la 16 Maiu 1913.

Dr. Octavian Domide canonic.

Contele Zeppelin a plecat cu balonul său „Sachsen“ dela Baden-Baden la Viena. Aeronautia a succes splendid, Zeppelin a făcut drumul cu o precizie rară ținând cursul Dunării. În Viena lumea l-a aclamat cu frenezie, iar orașul cu salve de tun.

Contele a salutat pe Maj. Sa prin câteva manevrări îndrăznețe, apoi a aterizat pe câmpul dela Aspern.

Ziarului „Est“ i-sa detras dreptul de colportaj din partea guvernului Lukács. Numita foaie era una din cele mai bine informate.

Trădător în armata germană. Faimosul trădător Redl, se vede, că are o mulțime de semeni, cari practica spionajul și vindeau străinilor secretele țării cu bani scumpi. De curând a fost deținut în Königberg locotenentul german *von der Frenk*, despre care s'a constatat, că e în legături de spionaj cu alte state.

Apell Cu ocaziunea examenului ținut cu analfabeții la 29 april s'a înființat în comuna noastră o agentură a Asociațiunii și s'a pus bază unei biblioteci poporale.

Românașii nostri cu mare abnegațiune cuprinși de dorul de carte au frecventat cursul de analfabeți peste 50 de inși, învățând cetitul, scrisul și calculatul.

Cunoștințele câștigate însă și le pot înmulți numai cu ajutorul unei biblioteci populare.

Deci ca să dăm posibilitatea, ca acești români până acuma analfabeți, să nu uite ce au învățat. recurgem la bunăvoința onorabilului public și în spețial a stimaților Domni autori și editori rugându-i, nu în interesul nostru, ci a acestor românași doritori de carte, să dăruiază după bunăvoință câte o cărțică pe sama bibliotecii noastre populare. Jertfa celor binevoitori va fi o jertfă pe altariul națiunii, iar cei ce se vor înfrupta prin cuprinsul acelor cărțicele le vor fi pururea mulțumitori și recunoscători. Eventualele oferte să se trimită la adresa oficiului parochial (Magyarderzse p. loco cott. Szolnok-Doboka — via Válaszút) cari se vor publica și în ziare.

Dârgea la 28 maiu 1913.

Valeriu Popescu
v-protopop-on.

Iuliu Todorau
inv. gr. cat.

Partea Literară.

Despre viața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Iată ce zice francezul Dr. Paul Good, medic de marină: „Am studiat cu deamă-runtul toți ramii științelor medicali a tuturor popoarelor, și spre mirarea noastră, nu am aflat nici o urmă că abstenența ar fi stricăcioasă în nici un singur caz. Studiați toate bibliotecile medicali, adresați-ve capacităților evului vechiu și nou, și dacă veți afla un singur medic cu nume bun, o singură lucrare ce se ocupă cu îngrijirea sănătății, ori cu videcarea boalelor, care se poată arăta un singur caz, când din abnegațiune s'a dezvoltat ceva morb, ori că abstenența a predispus organismul spre vre-un morb, atunci îmi arunc în foc lucrarea de față (Hygiene und Moral) și me îngrop în tăcere pentru totdeauna. A trebuit însă la locul acesta să fac aceea restringere, că numai medici cu nume bun și opere bune se pot lua în considerare; fiindcă se află și în cercuri medicale, oameni și cărți de acelea, cari speculează la preocuparea și superficialitatea publicului, lingusește patimile dornice de plăceri ale tuturor și din aceasta sperează foloase materiale. Astfel de oameni apoi se pricep foarte bine cum să-și învâlnie învățăturile greșite în fraze științifice. Oamenii aceștia nu se pot numi servitorii științei, ci ruinătorii ei.“

Profesorul de medicină Henzen zice: „E cu totul falsă afirmarea, că sănătatea ar pretinde îndestulirea instinctului sensual. Niciodată nu am auzit ca cineva să fi fost morbos, pentru că a trăit viața curată până la căsătorie. Sunt de o ușurătate neescuzabilă acei medici, cari îndeamnă tinerii la îndestulirea instinctului afară de căsătorie. Dacă vreun tinăr se plânge că are dureri de cap, bătăi de inimă, trebuie să-l supunem unei cercetări serioase, să ne convingem, dacă tinărul nu bea vin, bere, ceaiu, cafea, nu fumează mult, nu șede mult, ori nu e o altă cauză a boalei, nu-i iertat însă să-i dăm un sfat atât de păcătos.“

Sir Paget James mărturisește: „Viața curată nicicând n'a cauzat vreo boală trupească, nici n'a avut influență păgubitoare asupra vieții sufletești. Învățătura despre viața curată este temeiul higienii și al moralei. Se poate foarte ușor să aștepti până la căsătorie, numai dacă se cinstește omul pe sine. Dintre aceia cari au venit la mine fiindcă și-au ruinat sistemul nervos, ori au avut vre-o boală psihică, nici unul n'a cutedat să susțină că din o astfel de viață (păcătoasă) ar fi avut ceva folos trupească sau sufletească.“

Renumitul Ebing Krafft, care așa zicând viața întregă și-a dedicat-o vindecării

boalelor nervoase, referitor la obiectul nostru scrie: „Foarte mulți bărbați virtuoși își pot înfrâna patimile, fără ca sănătatea să sufere cât de puțin.“

Medicul de nervi din Zürich, Forel, scrie: „Nicicând n'am esperiat nebunie produsă de viața curată, am esperiat însă cazuri nenumărate cauzate de sifilis și de alte escese.“

Profesorul de medicină Mantegazza se se exprimă; „Nu ni-s'a dat nicicând caz, ca viața cu totul curată, să fi fost izvorul vre-unui morb.“

Din mărturisirea lui Sir Lionel Beale, profesor de medicină la Royal College din Londra, citez următoarele: „In unele cazuri încheierea căsătoriei dă de piedeci foarte mari, ori e cu totul imposibilă. E întrebarea, că în astfel de cazuri e îndreptățit așa numitul amor liber? Și în cazul acesta trebuie să răspundem negativ. Trebuie să accentuăm din nou: Sufocarea patimei sensuale nu se împotrivesc cu legea fiziologiei și a psihologiei.“

Compatriotul lui Beale, Dr. Lurb'ed, tractează în o lucrare deosebită despre viața căsătorită și necăsătorită, în capitolul al șeptelea din aceasta lucrare scrie: „Toți cunosc și nimeni nu neagă cât e de stricăcioasă viața imorală; că viața curată ar fi stricăcioasă e poveste, o posibilitate scorinită din vânt. Bibliotecii întregi vorbesc și mărturisesc despre adevărul acesta esperiat.“

Dacă nu ar fi destule părerile specialiste ale singuraticilor medici și profesori de medicină, las să urmeze mărturisirile corporațiilor medicale.

Corpul profesoral de medicină dela universitatea din Kristiania, în 28 Decemvrie 1887, a făcut următoarea declarațiune: „In timpul mai nou unii au declarat și pe față, că viața strict morală, curată, ar fi stricăcioasă sănătății, ziare și demagogi în curând au lătit părerea aceasta. Noi am desbătut și scrutat toate esperințele referitoare la acest obiect și am aflat, că nu ni s'a dat un singur caz, care să întărească părerea de mai sus.“ I. Nikolayson, E. Winge, Fockmann, I. Heiberg, I. Ijort, T. Wann, Müller, E. Schönberg, profesori de medicină la universitatea din Kristiania. Bine să ne însemnăm, că acești profesori de medicină nu vorbesc de „păreri“, ci de esperințe proprii.

Tot în sensul acesta vorbește și declarațiunea profesorilor de medicină dela universitățile germane, adresată tinerimii dela școlile superioare: „După esperința de o mie de ani, viața curată și abnegațiunea nu numai că nu e stricăcioasă, ci din punct de vedere moral e chiar de recomandat.“

Despre adevărul acesta ne convinge și viața de toate zilele. Oamenii morali dela sate nu simtesc nici o pagubă în urma abnegațiunei, ba în ce privește sănătatea, după părerea mea, stau cu mult mai bine decât tinerii culți. Fiindcă sunt și de aceia cari numai atunci cred realității, — că abnegațiunea nu numai că nu e stricăcioasă, ci chiar e folositoare, când se spune prin gura medicului — las să mai urmeze câteva declarațiuni de ale medicilor specialiști, despre viața curată. Renumitul Österleu în cartea s'a „Handbuch der Hygiene“ scrie: „Trebuie să învețe — să țină — abnegațiunea, până sosește timpul atât tinărului, cât și fetei. Și nu-i va fi greu să facă lucrul acesta, dacă își aduce aminte și cumpănește

adevărul acela, că tot viitorul, cu deosebire fericirea conjugală, atârnă dela viața din tinerețe. Prin urmare, trebuie să lămurim pe tineri că pentru abstenența vremelnică, vor primi răsplată bogată: sănătate, energie mare, conștiința de bărbat.“

Asemenea scrie și E. Périér, profesor celebru de medicină: „Viața curată e scutul fizic, moral și spiritual al tinerimii.“ Că să apărăm tinerimea, ar fi de lipsă să-i întoarcem la moravurile Gallilor dela început precum a recomandat deja Montaigne.“

Dar să presupunem, că abnegațiunea este periculoasă sănătății, — cu toate că capacitățile medicali zic, că părerea aceasta e numai poveste; dar să zicem că e stricăcioasă, și în cazul acesta, ar fi cât se poate de fără conștiință sfatul medicului, care ar îndruma pe tineri la casele publice, fiindcă aceasta ar înșămna atâta, cât a scoate pe diavolul cu Belzebug, dar ce să zic despre acest sfat atunci, când înșasi știința medicală recunoaște, că din viața curată nu urmează nici un rău nici trupului nici sufletului, ci din contra e spre binele nespun al amândurora? Medicii fără suflet, cari dau tinerilor sfatul să se arunce în brațele păcatului, cu ce drept dau sfatul acesta blăstămat, ar putea cu același drept să-i sfătuiască, să fure, să omoare, să jăfuiască. Într'adevăr trebuie să-i dăm tot dreptul lui Bjornson, când scrie, că „medicii încă nu-s sfetnicii aceia morali cari ar trebui să fie.“

Când unii medici astfel abuzează de puterea ce le-o dă poziția lor, înțeleg pe deplin loviturile grele ce se îndreaptă asupra acestor medici fără conștiința și încă nu din partea unui preot evlavios, ci din partea lui Paulsen, despre a cărui credință nu suntem chiar siguri. Citez aici cuvintele lui, dorind ca aceste cuvinte să străbată în inima fiecărui tinăr, păstrându-le ca un prețios sfat pentru viață: „Regula pentru singuraticii oameni e aceasta: să-și țină strâns trupul și instinctele și să-și înfrâne fantazia. Să nu creadă acelor sfetnici ușuratici și nepricipuți, cari îi demustră din fiziologie, că e cu neputință neîndestulirea instinctului senzual, ori că ar fi contra legii naturale și contra vieții sănătoase. Cui îi tot vorbesc că abnegațiunea e imposibilă ori stricăcioasă, acela încurând se va convinge, că prin concesiuni instinctul numai se întărește și în urmă acest instinct i-va deveni un stăpân de tot despotie. Numai o singură cale este prin care omul poate ajunge la libertate și pace: trebuie înfrânată patima îndată dela început. Ar fi de dorit, ca medicii să cunoască nu numai boalele ci și pre om; atunci de sigur, că față de aceasta chestiune nu se vor pune pre punctul acela de vedere, precum fac foarte mulți, când pășesc ca advocații instinctelor firești față de tradiție și morală.“ Paulsen, System der Ethik vol. II. p. 288.

(Va urma)

Maurice Maeterlinck.

Pasărea albastră.

Piesă feerică în cinci acte și zece tablouri

(Continuare).

Celalalt copil. Aici în sticlutele aceste albastre sunt treizeci și cinci de medicamente cu ajutorul cărora poți să-ți prelungești viața.

Al treilea copil (iasă din mulțime) Eu aduc o nouă lumină, pe care încă n'o cunoaște nime (o arată) E destul de interesantă nu-i așa?

Al patrulea copil (prinde de mână pe T.) Vino și te așează în mașinaria mea, care te duce prin aer ca o pasere cu aripi.

Al cincilea. Nu, mai întâi încearcă pe a mea care valorează mai mult decât toate bogățiile din lună.

[Copiii albaștri se adună în jurul lui T. și M. și strigă care de care mai tare].

Copiii albaștri. A mea, mai întâi a mea. Nu, a mea e mai frumoasă. A mea e de minune. A mea e numai din zaharicale. A mea nu-i interesantă, căci mi-a furat un șrub dela ea.

[În vreme ce ține sgomotul, ei observă fel și fel de mașini, roate mari dințate, curele lungi puse în mișcare, o ceată întreagă de necunoscuți, cari lucră mereu în flacărele albastre. Fac planuri, alți aduc flori, unii fructe uriașe, cari apar a fi din safir și turchis].

Un băiat albastru (aduce un braț de flori) Privește florile mele!

T. Ce sunt acestea? Aste flori nu le cunosc.

C. Aceste sunt margarete.

T. Nu se poate doar sunt așa de mari ca o piatră de moară.

C. Miroase-le numai, vezi ce parfumate sunt.

T. (le miroase) Minunat!

C. Când voi fi și eu pe pământ, voi aduce și de aceste.

T. Când vii?

C. Preste cincizeci și trei de ani, patru luni și nouă zile.

[Vin repede doi copii aducând struguri, boabele cărora erau mari ca perele.]

Un copil. (ce aducea strugurii) Ce zici de poamele noastre.

T. Uite, uite, pere și struguri!

C. Ce mari vor fi aceștia peste treizeci de ani.

Celalalt copil (aducând o corfă de mere mari ca niște bostani) Uite și la merele mele!

T. Doar aceste sunt bostani.

C. De unde. Aceste sunt mere și încă nu din celea mai frumoase. Când mă voi naște tot așa de mari vor crește toate merele. Știu o nouă modalitate de a cultiva merele.

Celalalt copil (aduceă cu o roabă pepeni) Ce zici de pepeni mei?

T. Doar aceștia-s bostani.

C. Vei vedea numai ce mari vor crește pepenii când mă voi naște eu. Eu voi fi grădinarul regelui celor trei Planete.

T. Regele celor trei Planete?

Copilul cu pepenii. Acela va fi domnitorul cel puternic și mare, care în decurs de treizeci și cinci de ani va ferici pământul, luna și planeta Mars. E colo, uite îl poți vedea.

T. Unde?

C. De prezent e cela mic, ce se vede lângă stâlp.

T. În stânga?

C. Nu, în dreapta. Cela din stânga va aduce bucurie pe Pământ.

T. Cum?

C. Lumea încă n'a văzut așa ceva.

T. Și celalalt ce va face?

C. Va inventa un nou mod de-a încălzi Pământul, când Soarele își va pierde căldura.

T. Dar cei doi ce mereu se tot sărută? Așa-i că sunt frați?

C. Nu, aceia sunt îndrăgostiți.

T. Ce-i aceea?

C. Nu știu. Timpul i-a făcut așa ca să-și bată joc de ei. Ziua întreagă se tot sărută și își iau adio unul dela celalalt.

T. Pentru ce?

C. Căci nu pot merge amândoi pe aceeași cale.

T. Dar cela îmbrăcat în roza, ce-s sugere degetele nu-ți convine?

C. Acela va șterge nedreptățile de pe suprafața pământului.

T. Ah!

C. Spun că va avea un lucru foarte greu.

T. Și cela mic de colo, poate e orb?

C. Încă nu, dar va fi orb. Spun că el va învinge și va triumfa asupra Morții.

T. Ce înșamnă asta?

C. Nu știu, dar spun, că acesta-i un lucru mare.

T. Și aceștia mulți cari dorm? Acestia nu fac nimic?

C. Cum nu. De sigur se cugetă la ceva.

T. La ce?

C. Fiecare se cugetă ce se ducă cu sine pe pământ, deoarece fără nimic nu-i dimite.

T. Cine ti oprește?

C. Timpul ce stă la ușe. Vei vedea.

Un copil (venind lângă T.) Servus T.

T. De unde îmi ști numele?

C. Servus! Cum vă aflați? Numai acum am auzit că sunteți aici. Eram colo în colț și îmi pregăteam lucrurile. Spuneți mamei că sunt pregătit și pot să viu.

T. Cum? Ai de gând să vi la noi?

C. La sărbătoarea florilor din anul viitor și eu voi fi acolo. Să tratați bine cu mine.

T. Mama e tare bună.

C. Dar mâncarea?

T. De multe ori avem și prăjituri.

M. Mama le pregătește.

T. Ce ai în sacul acesta? Ne aduci ceva?

C. Trei morburi: șcarlatina, tusa măgărească și vărsatul.

T. Ceva mai bun nu știi? Și ce vei face după aceea?

C. După aceea? Iar voi dispărea.

T. Doar atunci nici n'are senz să te mai naști.

C. Da'ar fi după mine.

[Deodată s'aude un sgomot neobișnuit la nse].

T. Cei asta? Cine se aude venind?

C. Timpul acum deschide ușa.

[Toți privesc spre ușa în culoarea o-lului].

Lumina. (Grăbindu-se după T.) Să ne ascundem după stâlp. Nu vreau să ne observe Timpul.

T. De unde se aude sgomotul acesta?

C. A sunat ciasul, când copiii cari au să se nască azi se coboară pe pământ.

T. Cum se vor coborî? Pe seări?

C. Vei vedea. Timpul îți va arăta.

T. Ce-i Timpul?

C. Un bătrân, care vine să chieime pe aceia cari trebuie să plece.

T. Și e om rău?

C. Nu, dar nu ascultă și nu cruță pe nime.

T. Se bucură aceia cari au să plece?

C. Puțin (acum deschide ușa).

T. (cătră cei cari au să plece) Sunteți gata?

Copiii albaștrii. Suntem aici.

T. Veniți câte unul. Deja sunteți mai mulți decâtți vați insinuat. Pe mine nu mă puteți înșela. (Respinge pe un băiat) Încă nu ți-a sosit vremea! Tu vei pleca numai mâne. Și tu mergi de aici. Imi trebuieșc numai doisprezece. Doar nu trăim pe vremea lui Theokritos și Vergiliu. Medici sunt destui în cealaltă lume. Miar trebui încă un singur om de omenie. Unde-i acela? Tu ești? Nu vei trăi mult! Voi ceialalti nu vă prea grăbiți! Tu ce-ți aduci cu tine? Nimic? Nu-i permis să vii cu mâna goală? Adu ceva cu tine, ori și ce. Și tu (se apropie de unul mai mic) ce năcaz ai? Colo jos așteaptă după un erou, care va învinge nedreptatea. Tu vei fi acela! Mergi!

(Va urma).

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Critica unei lecții de Valer Seni profesor în Năsăud. E o folositoare broșură pentru toți oamenii de școală, cari doresc a cunoaște cum trebuie tratată metodic o lecție în școală. Broșura e o reproducere din „Foaia școlastică“ și se află de vânzare la **Librăria Seminarială din Blaj**, cu 60 fil.

În editura tipografiei Ramuri din Craiova au apărut două cărțicele de o aleasă execuție tehnică și conțin versuri la diferite ocațiuni și despre lucruri dragi copiilor. Versurile sunt în mare parte introduse de ilustrații corespunzătoare

Titlul cărților: **Elena Farago:**

Copiiilor . . . costă 1.25 cor.

Pentru copii . . . „ 1— „

Se pot comanda și la **Librăria Seminarială din Balázsfalva—Blaj**.

A apărut: **Acatistul** și se vinde legătura simplă frco . . . 1 cor. 10 fil.
 „ cu foi aurite în pânză 1 „ 60 „
 „ în piele bordo frco 6 „ 20 „
 „ în celuloid cu cruce frco 5 „ 20 „

Librăria Seminarială Blaj—Balázsfalva.

Se află de vânzare

Portretul Escelenției Sale **Dr. Y. Mihályi** arhiep. și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — **1.10 cor.**

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarială.**

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Convocare,

prin care subscriitorii de acții a înființândei bancă economică-comercială și de credit „Peatra” societate pe acții în Nagyszeben (Sibiu) să convoacă la

adunarea generală de constituire

care să va ținea Duminică în 29 Iunie 1913 st. n. la orele 2 d. a. în localul hotelului Schmidt din Nagyszeben (Sibiu) Bahngasse nr. 10. cu următoarea

ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Constatarea acționarilor prezenți și a voturilor ce reprezintă.
3. Raportul fondatorilor și constatarea prin adunarea generală a capitalului social subscris și a sumelor plătite în contul acestui capital.
4. Deciziune cu privire la înființarea societății.
5. Votarea absolutului pe sama fondatorilor.
6. Stabilirea statutelor societății.
7. Denumirea direcțiunii din partea fondatorilor și alegerea membrilor comitetului de supraveghiere.
8. Închiderea adunării.

Nagyszeben (Sibiu), 1913. iulius 10.

(40) 1—1

Fondatorii.**Meghívó.**

melynek útján a Nagyszebenben létesítendő „Peatra” gazdasági-kereskedelmi és hitelbank részvénytársaság részvénye'airói meghiyatnak a Nagyszebenben Schmidt-szálloda Vasut-utca 10. sz. alatt levő termében 1913. év június hó 29-én d. u. 2 órakor tartandó

alakuló közgyűlésre

a következő

tárgysorozattal:

1. A közgyűlés megnyitása és megalakulása.
2. A megjelent részvényesek és az általuk képviselt szavazatok számának a megállapítása.
3. Az alapítók jelentése és az alaptőkének meg az ennek javára történt fizetéseknek a közgyűlés által történendő megállapítása.
4. Határozat a társaság megalakulása tekintetében.
5. Az alapító tagoknak adandó felmentés megszavazása.
6. A társaság alapszabályainak megalakítása.
7. Az igazgatósági tagoknak kinevezése az alapítók által és a felügyelő bizottság tagjainak megválasztása.
8. A közgyűlés bezárása.

Az alapítók.

In hotarul Ciufudului 3 table de pământ arătoare și 1 de fânate, toate patru în mărime de 6 jugăre sunt de vânzare din mână liberă.

A se adresa la:

Petrea Lipovan

Blaj.

(39) 3—5

MILIOANE folosesc în contra**TUSEI,**

răgușelei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

Caramellele pectorale

alui Kaiser cu „trei bravi”

6050 atestate dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Bonhoane exceptional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fl. și cu 40 fleri; cutie cu 60 fleri se află la: **Carol Schiesl** farmacist Blaj. (34) 10—22

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania”**SIBIU**

Strada Csnădiei 1—5. Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în finea anului 1912	K.	5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate	„	5,458,689.48
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1912	foc	133,667,241.—
	viață	11,740,710.—
Fonduri de intemeiere și de rezervă	cor.	2,603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(18) 89—7

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine slujbele dumnezeescilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților de pe lunile: Septemvrie, Octomvrie, Noemvrie și Decemvrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii. este 32 cor. și se spedează iumediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.